

แนวทางการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดตั้งตลาดชุมชน: กรณีศึกษา ตำบล
จอมทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

Community Participation Management Guidelines For The Establishment Of A
Community Market: A Case Study Of Chom Thong Subdistrict, Phitsanulok District,
Phitsanulok Province

ชนิตา จันทร์แจ่ม¹

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

E-mail: Chanita.ch@psru.ac.th

พรธิมา จำชาติ²

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

E-mail: pornthima.j@psru.ac.th

รัชณา รุ่งเรืองศักดิ์³

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

E-mail: Rachana.r@psru.ac.th

บัณฑิต พุกอิม⁴

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

E-mail: bandit.ph@psru.ac.th

ปฏิพล จันทร์อำ⁵

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

E-mail: patipon.c@psru.ac.th

สุขวิญ เฟ่งกิจ⁶

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

E-mail: sukhwan.p@psru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดตั้งตลาดชุมชน ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก (2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดตั้งตลาดชุมชน ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากประชาชนในตำบลจอมทอง ซึ่งได้มาจากการสุ่มตามหลักสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้นำในพื้นที่ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการให้จัดตั้งตลาดชุมชน และเห็นควรให้องค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนด้านงบประมาณ สถานที่ และการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะผ่านสื่อสังคมออนไลน์ นอกจากนี้ ประชาชนยังต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตลาดชุมชนในทุกขั้นตอน แนวทางการบริหารจัดการควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจ และพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหาร, การมีส่วนร่วม, ตลาดชุมชน

Abstract

This study employed both quantitative and qualitative research methods. Questionnaires were used to collect data from residents of Chom Thong Subdistrict, with the sample selected through statistical sampling techniques. The quantitative data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation. In addition, qualitative data were collected through interviews with local leaders in the area. The findings revealed that the majority of residents expressed a strong demand for the establishment of a community market and agreed that the Subdistrict Administrative Organization should provide support in terms of budget, venue, and public relations, particularly through social media platforms. Furthermore, residents indicated their willingness to participate in all stages of community market management. Therefore, the participatory management approach should encourage active involvement from the community and relevant stakeholders in decision-making and implementation, in order to promote income generation, stimulate the local economy, and achieve sustainable community development.

Keywords: Management, Participation, Community market

บทนำ

ประเทศไทยในปัจจุบันยังคงเผชิญกับความท้าทายด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ การกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจที่ไม่ทั่วถึง และความเปราะบางของเศรษฐกิจฐานรากในระดับชุมชน กลุ่มเกษตรกรและผู้ประกอบการรายย่อยจำนวนมากยังประสบปัญหาการขาดช่องทางการจำหน่ายสินค้า ขาดอำนาจต่อรองทางการตลาด และไม่สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของตนได้อย่างเต็มศักยภาพ แม้ภาครัฐจะกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน เช่น ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และโครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น แต่ในทางปฏิบัติยังพบข้อจำกัดด้านโครงสร้างตลาด ระบบการจัดการ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนจังหวัดพิษณุโลกได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยมุ่งส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น สินค้า OTOP และการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย ยังคงประสบปัญหาการขาดตลาดชุมชนที่มีระบบการบริหารจัดการที่ชัดเจนและยั่งยืน ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรและสินค้าพื้นถิ่นส่วนใหญ่ถูกจำหน่ายในรูปวัตถุดิบ มีราคาผันผวนตามฤดูกาล และยังไม่ได้รับการพัฒนาและประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสม

การจัดตั้งตลาดชุมชนจึงถือเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องจากสามารถเป็นพื้นที่กลางในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์แปรรูป และสินค้า OTOP ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า

สร้างรายได้และโอกาสการจ้างงานในชุมชน ตลอดจนลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ ตลาดชุมชนยังมีบทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือของคนในชุมชน การอนุรักษ์อัตลักษณ์ท้องถิ่น และการเชื่อมโยงเศรษฐกิจชุมชนเข้ากับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงเกษตร อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งตลาดชุมชนให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่เป็นระบบ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน ไปจนถึงการติดตามและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น การศึกษาการบริหารจัดการตลาดชุมชนตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาตลาดชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง และการพัฒนาชุมชนอย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดตั้งตลาดชุมชน ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดตั้งตลาดชุมชน ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหาการวิจัยนี้ครอบคลุมการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน แนวทางการบริหารจัดการตลาดชุมชนแบบมีส่วนร่วม รวมถึงการวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของตลาดชุมชนตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อศึกษาศักยภาพ ความต้องการ และบทบาทของประชาชน ตลอดจนการประสานความร่วมมือกับภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งและบริหารจัดการตลาดชุมชน

ขอบเขตด้านพื้นที่ ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยได้เลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามวิจัยเชิงปริมาณที่อยู่ในตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 365 คน และการทำวิจัยเชิงคุณภาพคือผู้ให้สัมภาษณ์จำนวนทั้งสิ้น 13 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่ มิถุนายน พ.ศ. 2568 - มกราคม พ.ศ. 2569

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดตั้งตลาดชุมชนตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Sequential Explanatory Design ซึ่งเป็นการดำเนินการวิจัยโดยเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณก่อน จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อนำมาอธิบาย ขยายความ และสนับสนุนผลการวิจัยเชิงปริมาณให้มีความชัดเจนและลึกซึ้งยิ่งขึ้น การเลือกใช้การวิจัยแบบผสมผสานในลักษณะดังกล่าวช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้อย่างครอบคลุม ทั้งในเชิงสถิติและเชิง

บริบททางสังคม ซึ่งมีความเหมาะสมกับการศึกษาประเด็นด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับชุมชน (Creswell, 2014)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 3,800 คน โดยอ้างอิงจากข้อมูลทะเบียนราษฎรขององค์การบริหารส่วนตำบลจอมทอง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ($e = 0.05$) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้อย่างเหมาะสม ผลการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 364 คน และผู้วิจัยได้ทำการปิดเศษขึ้นเพื่อความสะดวกและความเหมาะสมในการเก็บข้อมูล ส่งผลให้มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 365 คน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านทั้ง 9 หมู่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งตลาดชุมชนตำบลจอมทอง ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสามารถอธิบายผลการวิจัยเชิงปริมาณได้อย่างชัดเจน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน

1) แบบสอบถามเชิงปริมาณ

(1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(2) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งตลาดชุมชน ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2) แบบสัมภาษณ์ใช้เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 365 ชุด และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การตรวจสอบ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ดังนี้

1) ผู้วิจัยได้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อเตรียมตัวลงเก็บข้อมูล

2) ผู้วิจัยอบรมคุณธรรมและจริยธรรมในมนุษย์ในงานวิจัย

3) ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อกับผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตำบลจอมทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เพื่อคุยและสอบถามในข้อคำถาม ต่างๆ โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยมีข้อคำถามเป็น แบบสัมภาษณ์และใช้การอัดเสียงเพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ครบถ้วนอีกด้วย

4) ผู้วิจัยนำข้อมูลมารวบรวมเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดตั้งตลาดชุมชน ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ชุมชนตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดตั้งตลาดชุมชนตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดตั้งตลาดชุมชนตำบลจอมทองโดยรวม อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด
2. ประชาชนมีการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นก่อนการตัดสินใจเปิดตลาดอยู่ในระดับสูง โดยให้ความสำคัญกับการสะท้อนความคิดเห็นและความต้องการของคนในชุมชน
3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกผู้ดูแลหรือคณะกรรมการตลาด รวมถึงการกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลงของตลาดชุมชน
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งตลาดชุมชน
5. ประชาชนเห็นว่าการจัดตั้งตลาดชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในหลายด้าน ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทาง การลดปัญหาการจราจร การสร้างรายได้ให้แก่พ่อค้าแม่ค้า และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่
6. การจัดตั้งตลาดชุมชนมีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพหรือมีรายได้เสริม

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดตั้งตลาดชุมชนตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

1. ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้งตลาดชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม
2. การสนับสนุนที่ประชาชนให้ความสำคัญ ได้แก่ การสนับสนุนด้านงบประมาณ การจัดหาสถานที่ และการส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ตลาดชุมชน
3. ประชาชนเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook และสื่อโซเชียลมีเดียอื่น ๆ รวมถึงสื่อโฆษณา จะช่วยเพิ่มการรับรู้และการเข้าถึงของผู้บริโภคได้อย่างกว้างขวาง
4. ประชาชนคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการสร้างอาชีพ กระตุ้นเศรษฐกิจภายในชุมชน และเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน
5. แนวทางดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาตลาดชุมชนให้มีความเข้มแข็งและเกิดความยั่งยืนในระยะยาว

โดยสรุป ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดตั้งตลาดชุมชนตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งใช้การวิจัยแบบผสมผสาน พบว่า ประชาชนในพื้นที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดตั้งตลาดชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การปฏิบัติ การได้รับประโยชน์ และการติดตามประเมินผล สะท้อน

ให้เห็นถึงความตระหนักและความสนใจของประชาชนต่อการพัฒนาตลาดชุมชนในพื้นที่ในด้านแนวทางการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทสนับสนุนการดำเนินงานตลาดชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านงบประมาณ สถานที่ และการประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ และกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาตลาดชุมชนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดตั้งตลาดชุมชนตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า กระบวนการจัดตั้งและบริหารจัดการตลาดชุมชนสะท้อนให้เห็นถึงการนำแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนมาใช้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาชุมชน โดยผลการวิจัยที่พบว่าประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่มีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างชัดเจน

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดความหมายของการมีส่วนร่วมของ ชานนท์ ภัทรจาร (2565) ที่อธิบายว่าการมีส่วนร่วมคือกระบวนการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมคิด ร่วมกำหนดแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา และร่วมตัดสินใจในการพัฒนาชุมชน ซึ่งเห็นได้จากการที่ประชาชนให้ความสำคัญกับการแสดงความคิดเห็นก่อนการตัดสินใจเปิดตลาด การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ และข้อตกลงของตลาดชุมชน อันเป็นการสะท้อนถึงการใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและการตัดสินใจด้วยความสมัครใจของคนในชุมชน

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในมิติของลักษณะการมีส่วนร่วม พบว่าสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen และ Uphoff (1977) ที่จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนในตำบลจอมทองมีการมีส่วนร่วมครบทุกด้าน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

ในด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งตลาดชุมชน ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมองว่าตลาดชุมชนช่วยสร้างรายได้ให้แก่พ่อค้าแม่ค้า เพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจภายในชุมชน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เน้นการนำทรัพยากรในพื้นที่มาสร้างมูลค่าเพิ่ม และส่งเสริมการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ โดยตลาดชุมชนทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสินค้าและกระจายรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่พบว่าประชาชนมีความคาดหวังให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนด้านงบประมาณ สถานที่ และการประชาสัมพันธ์สะท้อนถึงแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน ซึ่งเป็นการประสานพลังในการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ซึ่งจะช่วยเพิ่มการรับรู้และขยายฐานผู้บริโภคในอนาคต

โดยสรุป ผลการวิจัยสามารถอภิปรายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 2 ข้อ กล่าวคือ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดตั้งตลาดชุมชนอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าแนวทางการบริหารจัดการตลาดชุมชนที่เหมาะสมควรเน้นการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนร่วมกับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาตลาดชุมชนและชุมชนตำบลจอมทองให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงการนำผลวิจัยไปใช้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนของการจัดตั้งและบริหารจัดการตลาดชุมชน พร้อมสนับสนุนด้านงบประมาณ สถานที่ และการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและขยายพื้นที่ศึกษาไปยังชุมชนอื่น รวมทั้งศึกษาผลกระทบของตลาดชุมชนในมิติเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ชานนท์ ภัทรรजार. (2565). ชื่อหนังสือ. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน.สำนักงานพิมพ์มหาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พุฒินา มหาทรัพย์สมบัติ. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. สำนักงานพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กฤษฏี พรรณมาภพ. (2556).การจัดการตลาดชุมชนขององค์กรบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอบุณฑริก จังหวัดอุตรราชธานี. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กลุ่มสังคมศาสตร์สาธารณสุข. (2566) (2525, อ้างถึงใน ขนิษฐาศรีนนท์, 2544, หน้า 35) . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของ.สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977, อ้างถึงใน ธนวัฒน์ คำภิลาพันธ์, 2550, หน้า 21–22) แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยบูรพา. Arnold, J., & Paulus, C. (2010). (2553). จิตวิทยาการทำงาน: ความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ในสถานที่ทำงาน (พิมพ์ครั้งที่ 5). ฮาร์โลว์: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชัน ลิมิเต็ด.
- Gulick & Urwick. (1973). เอกสารทางวิทยาศาสตร์การบริหาร (Papers on the Science of Administration). นิวยอร์ก: สถาบันการบริหารรัฐกิจ.
- McCarthy & Perreault (1948). การตลาดพื้นฐาน: แนวทางการจัดการ. โฮมวูด, อิลลินอยส์: สำนักพิมพ์ริชาร์ด ดี. เออร์วิ
- United Nations. (1981). ชื่อเอกสารหรือรายงาน (หน้า 11) สำนักงานพิมพ์มหาวิทยาลัยบูรพา.